

On aika uusille arvioille

YK:n huumekomissio kokoontui 10.-14.3.2008 Wienissä arvioimaan kymmenvuotisen huumestrategiansa tuloksia. ENCOD (European Coalition for Just and Effective Drug Policies, Eurooppalainen yhteenliittymä järkevän ja oikeudenmukaisen huumausainepolitiikan puolesta) lähetti komission jäsenille viestin, jossa todetaan seuraavaa:

“Arvoisat osallistujat!

Tämän kokouksen tarkoitus on arvioida YK:n New Yorkin kokouksesta 1998 alkaneen kymmenvuotisen huumestrategian tuloksia. Tämän strategian tavoite oli “poistaa kokonaan ja rajoittaa olennaisesti huumeiden laitonta valmistusta, markkinointia ja kauppaa”.

Kokouksessa YK:n huume- ja rikostoimiston päällikkö Antonio Maria Costa esittää seuraavat tulokset:

“oopiumin tuotanto maailmassa on saavuttanut 2800 tonnia vuonna 2007, mikä on kaksi kertaa vuoden 1998 tuotantomäärä”

“kokaiinin tuotanto oli vuonna 2006 984 tonnia, nousua vuodesta 1998 yli 19%”

“noin 42 000 tonnia kannabista tuotettiin vuonna 2005, nousua 40% vuodesta 1998”

“kokaiinin ja oopiumin suhteen käyttö on pysynyt ennallaan, amfetamiinin ja kannabiksen käyttö on kasvanut”

Viimeisen kymmenen vuoden aikana huumeiden täydellinen kieltäminen on johtanut yhä enemmän siihen, että huumeiden käyttäjät ja kasvattajat syrjäytyvät yhteiskunnassa. Samoin on käynyt yhteiskunnan vähäosaisille, jotka ovat mukana huumeiden tuotannossa ja kaupassa.

Me toivomme, että Te ja kaikki muut hallitusten edustajat pitäisitte päännne kylmänä. Nyt olisi historiallinen mahdollisuus parantaa miljoonien ihmisten elintasoja ja samaan aikaan puuttua järjestäytyneen rikollisuuden päätulonlähteeseen.

Kulunut vuosikymmen on jälleen osoittanut, että huumeiden kieltäminen on kallis, tehoton ja tavoitettaan vastaan toimiva toimenpide. Se rasittaa eniten niitä ihmisiä, joilla on hyvin vähäinen osuus huumeakaupassa, eikä sillä ole kuitenkaan mitään mitattavaa ehkäisevää vaikutusta maailmanlaajuisiin huumemarkkinoihin. Todellisuudessa huumausaineiden kieltäminen vain lisää huumemarkkinoiden kielteisiä vaikutuksia.

YK:n arvioiden mukaan laittomat huumemarkkinat tuottavat järjestäytyneelle rikollisuudelle 400-500 miljardia euroa vuosittain. Huumeiden tuottaminen maksaa 1% katuhinnasta, siksi arvioidaan, että huumeiden nettotuotto rikollisuudelle on noin 10 000 euroa sekunnissa. Rikollisjärjestöjen tuotot ylittävät monien maiden bruttokansantuotteen.

Aika on kypsä toimenpiteille, jotka eivät uhkaa kehitysmaiden talonpoikia, eivät lisää käyttäjien terveydellisiä haittoja ja kunnioittavat ihmisten oikeuksia tuottaa kasveja henkilökohtaiseen käyttöön. On luotava laillinen malli tuottaa ja kuluttaa kannabista, unikkaa ja kokapensaasia lehtiä.

Nämä kasvit ovat palvelleet ihmiskuntaa jo tuhansien vuosien ajan

On selvää, että ainoastaan huumeiden tuotannon ja kaupan valvonta laillisella pohjalla saa huumeet pois järjestäytyneen rikollisuuden valvonnasta.

Pyydämme Teitä ja kaikkia hallitusten edustajia CND:ssä muuttamaan historian suuntaa lopettamalla huumeiden täysikielto kansainvälisen huume politiikan perustana-“

Kansalaisjärjestöjen kohtaaminen

YK:n huume- ja rikostoimiston päällikkö Costa on tunnettu haukkamaisista asenteista, syyttelemisistä ja kannabiksen vastaisuudesta. Syytösten kohteena ovat olleet Hollannin politiikka yhtä lailla kuin julkkisten asenteet. Toisalta Costa on peräänkuuluttanut kansalaisjärjestöjen ottamista mukaan politiikan muotoiluun. YK:n huume politiikkaa tekevät elimet eivät perinteisesti ole halunneet olla tekemisissä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Kovin rohkaiseva ei ollut YK:n huumebyrokratian ja kansalaisjärjestöjen kohtaaminen 13.3.2008 UNODC:n johtajan Antonio Costan ja kansalaisjärjestöjen kokouksessa.

Kokouksessa ENCOD:n hollantilainen edustaja, psykiatri Frederick Polak haastaa Costan kysymyksellä, miksi Hollannissa on vähemmän kannabiksen käyttäjiä kuin naapurimaissa, vaikka jokainen täysi-ikäinen voisi halutessaan ostaa sitä lähimmästä kannabiskahvilasta? Miten tämä selvä ristiriita sopii YK:n ajamaan huumesotamalliin? Kysymykseen kiteytyy oleellinen asia. Käytännön laboratoriossa Hollannissa on 1970-luvulta lähtien kokeiltu, miltä vaihtoehtoinen kannabispolitiikka voisi näyttää. Se, että Costa ei vastaa ja kiertää kysymyksen toisensa jälkeen, osoittaa, että hänen on vaikea hyväksyä vaihtoehtoa huumeiden täysikiellolle ja huumesodalle.

Unkarilaisen HCLU:n (Hungarian Civil Liberties Union) tuottamassa videossa "Not so silent partners" esitetään, kuinka kohtaaminen tapahtui. Video on julkaisu Youtubessa:

<http://www.youtube.com/watch?v=fe208nLLEwk>

Asenteet muutokseen kypsyvät

Eurobarometrin mukaan 26% kaikista EU:n kansalaisista haluaisi radikaalin muutoksen kannabispolitiikkaan eli sen henkilökohtaisen käytön laillistamisen koko EU:ssa. Tällöin Suomessakin pitäisi ratkaista sen käyttöön ja saatavuuteen liittyvät käytännön ongelmat. 15 - 24 vuotiaiden keskuudessa 43% kannattaa laillistamista. Suurinta kannatus on niissä maissa, joissa tiedonvälityskin on vapaampaa tässä asiassa. Hollantilaisista peräti 49% haluaisi lopettaa kieltolain kokonaan, espanjalaisista 40%, briteistä ja tsekeistä 32% ja irlantilaisistakin 30%.

Suomen 8 % osuus on vähäisin. Tähän on syynsä, joista vähäisin ei ole vuosikymmeniä harjoitettu politiikka, jossa kaikki huumeisiin liittyvä on nähty suurena pahana ja virallisesta näkemyksestä poikkeavat mielipiteet on tehokkaasti vaiennettu leimaamalla ihminen huumeiden kannattajaksi.

Aivan juuri julkistetun tutkimuksen mukaan suomalaistenkin asenteet ovat muuttumassa. Kansanterveyslaitoksen (KTL) kyselytutkimuksen mukaan suomalaiset suhtautuvat huumeongelmaan aiempaa rauhallisemmin, Syyksi asiantuntija arvelee sitä, että ihmiset ovat alkaneet hyväksyä huumeet osaksi yhteiskuntaa ja arkea. Myös kansalaisten tietämys on lisääntynyt viime vuosina.

Muutosta osoittaa myös se, että yksityishenkilön keräämä nettiadressi kannabiksen laillistamiseksi on kerääntynyt jo yli 10 000 allekirjoittajaa. Adressi löytyy osoitteesta

<http://www.adressit.com/kannabis>

SKY:n uutisissa on esitelty muitakin asenteiden muutoksia:

Kannabiksen hyväksyminen jatkaa kasvuaan Lähde: Pekka Hakkarainen ja Leena Metso (2007)

Huumeekysymyksen muuttunut ongelma kuva. Vuoden 2006 huumeekyselyn tulokset. Yhteiskuntapolitiikka Vol. 72, 5/2007; Huumetilanne Suomessa 2007 - Huumevuosisiraportti EMCDDA:lle.

http://www.stakes.fi/FI/ajankohtaista/Tiedotteet/2007/58_2007.htm

http://www.stakes.fi/FI/ajankohtaista/Tiedotteet/2007/75_2007.htm

<http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/reitox/HuumetilanneSuomessa2007.pdf>

Stakesilta on ilmestynyt kaksi tutkimusta Suomen huumausainetilanteesta: Huumeekysymyksen muuttunut ongelma kuva ja EMCDDA:n vuosiraportin Suomen tilannetta koskeva osuus, Huumetilanne Suomessa 2007.

Molempia uutisoitiin laajalti, mutta täysin vaille huomiota on jäänyt kannabiksen hyväksymisen vuodesta toiseen jatkuva kasvu. Hakkaraisen ja Metson tiedotteessa tämä vielä muistetaan mainita:

”Väestön mielipiteissä on tapahtunut huomattavia muutoksia. Niiden osuus, joiden mielestä huumeet aiheuttavat yhteiskunnalle enemmän ongelmia kuin alkoholi, on vähentynyt vuosien 2002 ja 2006 välillä 32 prosentista 18 prosenttiin. Kansalaisten huoli alkoholiongelmista on kasvanut ja mielipiteet säännöllisen humalajuomisen riskeistä kiristyneet. Käsitkset kannabiksen kokeilun riskeistä ovat sen sijaan lientyneet.”

Artikkelin sivuilla 548 - 549 esitetyissä käyrissä ja luvuissa tämä kehitys näkyy niin selvänä, että ilmeisesti toimittajat eivät ole lukeneet itse tutkimusta lainkaan.

Tutkimuksessa kysyttiin asennoitumista kannabikseen kysymyksellä kokeeko riskin vähäiseksi, jos kokeilee kannabista 1 - 2 kertaa. Vuoden 2006 tiedot ovat seuraavassa taulukossa ja vertailuna vuoden 2005 prosenttiluku.

Kaikki 37% (vuonna 2005 34%)

Miehet 43%

Naiset 30%

15 - 24 v. 50%

25 - 34 v. 56%

35 - 44 v. 40%

45 - 69 v. 23%

Jo yli puolet 15 - 35 vuotiaista pitää kannabiksen kokeilua haitattomana. Kannabiksen säännöllistä käyttöä pitää hyväksyttävänä 5% kaikista kun vain 9% hyväksyy enää tupakoinnin, jonka hyväksyntä romahti 90-luvun lopulla. Ikäluokissa 15 - 35 v. kannabiksen käytön hyväksyy 10 %, samalla tasolla tupakoinnin kanssa. Alkoholin säännöllisen käytön pitäminen haitattomana on laskenut alle 20%:n koko väestöstä.

Suomen kannabisyhdistyksen kevätkokous 6.4.2008